

Кожен є оборонцем України: чому 14 жовтня можна вважати загальнонаціональним святом

Юлія Соколова, *редакторка стрічки*

Павло Гай-Нижник

Фото: Генштаб ЗСУ

Опубліковано: *Соколова Ю., Гай-Нижник П.* Кожен є оборонцем України: чому 14 жовтня можна вважати загальнонаціональним святом // Факти ICTV. – 2022. – 13 жовтня [Електронний ресурс] <https://fakty.com.ua/ua/ukraine/20221013-kozhen-ye-oboronzem-ukrayiny-chomu-14-zhovtnya-mozhna-vvazhaty-zagalnonacziionalnym-svyatom/>

У п'ятницю, 14 жовтня, українці відзначають важливе свято: День захисників і захисниць України. У світлі розв'язаної РФ повномасштабної кривавої війни воно набуло особливого сенсу, адже саме українські воїни зараз захищають майбутнє нашої країни.

Як з'явилося це свято та чи трансформувалося з вузькопрофільного в загальнонаціональне – далі в матеріалі.

Один день – чотири свята: що українці відзначають 14 жовтня

Для українців день 14 жовтня має багато смислів. Адже на цю дату припадає одразу чотири свята.

Окрім Дня захисників і захисниць України, це також: релігійне свято Покрови Пресвятої Богородиці, річниця створення Української повстанської армії (УПА) та День українського козацтва.

Як відомо, козацтво свого часу відіграло важливу роль в розвитку української державності та національної ідеї в суспільстві. Козацтво виникло на українських землях у XV столітті та займало помітне місце в східноєвропейській історії. А в XVI столітті була створена Запорізька Січ як праобраз державності.

Вже у XX столітті традиції боротьби за незалежність України наслідували воїни Української повстанської армії. Цього року відзначатиметься 80-річчя створення УПА.

З цією пам'ятною датою корелює і День захисників і захисниць України, оскільки зараз наша держава знову відстоює свою незалежність, право на свободу та ідентичність.

Тож сам факт, що ці три свята припадають на один день, уже є символічним.

Український інститут національної пам'яті цього року запустив до 14 жовтня інформаційну кампанію під гаслом: **Боролись! Боремось! Поборемо!** Тим самим УІНП вирішив вшанувати сучасних захисників і захисниць нашої держави та воїнів УПА.

– Сьогодні, коли Україна відстоює незалежність у повномасштабній війні з РФ, обидві пам'ятні дати тісно переплітаються... Ми маємо на меті показати тяглість боротьби за державність і військових традицій, а також зв'язок поколінь, які втілювали і втілюють цю боротьбу, – наголосили в УІНП.

Як виник День захисників і захисниць України

День захисників і захисниць України фактично прийшов на заміну радянському 23 лютого (так званому Дню захисника вітчизни).

Вторгнення Росії на суверенну територію України в 2014 році, злочинна анексія Криму та початок війни на Донбасі змінили військові традиції. Святкування 23 лютого відійшло в небуття.

Натомість президентським указом № 806 у 2014 році було встановлено нове державне свято – **День захисника України**. Дата його святкування – 14 жовтня – була вибрана не випадково, адже цього дня відзначається Покрова Пресвятої Богородиці та День козацтва.

Свято було запроваджено “з метою вшанування мужності та героїзму захисників незалежності й територіальної цілісності України, військових традицій і звитяг українського народу, сприяння дальшому зміцненню патріотичного духу в суспільстві”.

Попри те, що у захисті України з 2014 року брали участь чимало жінок, свято часто сприймалося як “чоловіче”.

Тож у 2021 році українська влада вирішила виправити цю гендерну несправедливість та перейменувала свято на День захисників і захисниць України. Дата святкування залишилася попередньою – 14 жовтня.

І хоч 14 жовтня є державним святом, цього року воно не буде вихідним днем через воєнний стан.

Нові сенси свята

Для українців слова “захисник” та “захисниця” – вже давно не просто формальність. Ще в 2014 році розпочата РФ війна спонукала сотні тисяч українців стати на захист Батьківщини, взявши до рук зброю.

А після повномасштабного вторгнення російських окупантів 24 лютого 2022 року на захист України без перебільшення піднялася вся нація – хтось на фронті, а хтось у тилу.

Тож День захисників і захисниць України трансформувався з вузькопрофільного “дня військових”. Як зазначив у коментарі Фактам ICTV **доктор історичних наук, заступник директора Науково-дослідного інституту українознавства Павло Гай-Нижник**, він вже перетворився на загальнонаціональне свято.

– Цьому багато в чому сприяв період тотальної війни, який розпочався в лютому 2022 року як один із етапів війни, що триває з 2014 року, та багатовікового протистояння. І те, що в цю тотальну війну було втягнуто не лише безпосередньо Збройні сили України.

Фактично в нас збройна оборона в кілька етапів: це волонтерський рух, рух простих громадян, це ідеологічна війна. І все це дає можливість говорити про те, що це загальнонаціональна війна, де кожен робить свою важливу справу, і кожен є так чи інакше оборонцем України. Навіть ті, хто передає гроші на ЗСУ, хто виготовляє саморобні маскувальні сітки, ті, хто привозить обладнання, розвінчує російські міфи, – наголосив Гай-Нижник.

Він додав, що українці зараз протистоять агресору на різних фронтах, кожен із яких важливий, адже без цієї єдності оборона не була б такою успішною.

– Саме тому День захисників і захисниць України набув нового значення за сучасних умов. І він безумовно є загальнонаціональним, – зазначив історик.

За його словами, після перемоги України у війні додасться нове свято – день перемоги над РФ, але воно “матиме зовсім інший аспект”.

Водночас День захисників і захисниць України не втратить своєї актуальності.

– День захисників і захисниць України залишиться саме собою як дань пам’яті та дань готовності до нових протистоянь, до нових викликів. Тобто він набуватиме нового значення. І це свято буде актуальним поряд із тим днем перемоги, який на нас безумовно чекає, – підсумував Павло Гай-Нижник.
